

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Főszerkesztő:

DR. K. GÓTH MIHÁLY

tanácsnok.

Felelős szerkesztő:

KONGZ ÁKOS

főleváltáros, tb. tanácsnok.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

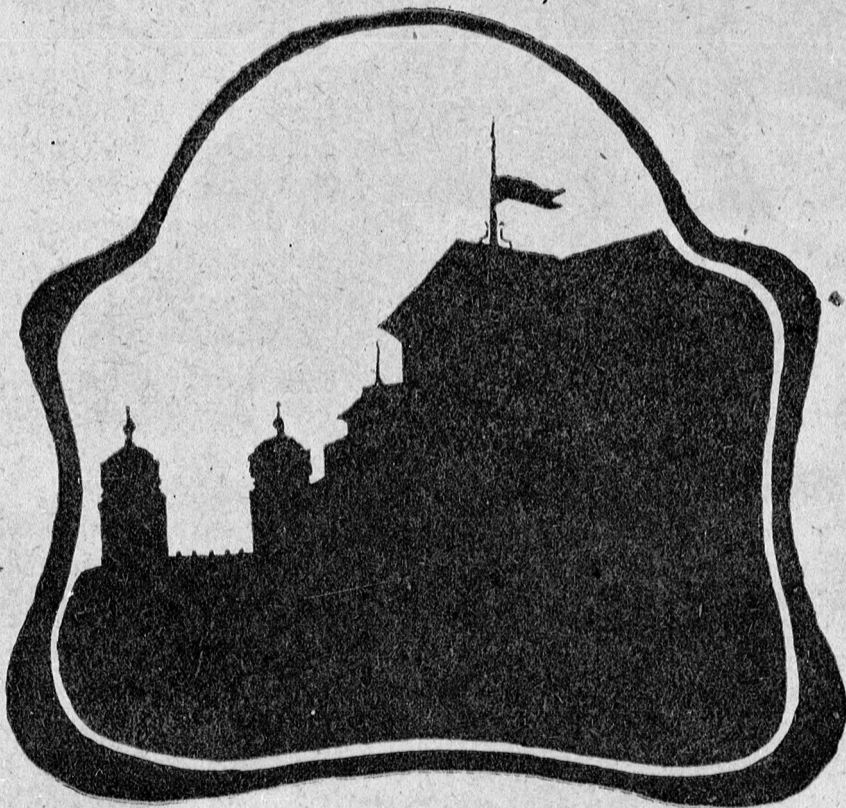
Egész évre . . . 6 korona

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én
és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:

Városház, földszint 8. Ide kérjük a kéz-
iratokat.

KIADÓHIVATAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az elő-
fizetési díjakat és hirdetések felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

= KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. =

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A városi politika feladatai.

(Várospolitikai tanulmány.)

Írta: Dr. Tatay Zoltán, városi tb. aljegyző.

I. A városigazgatás szervezési politikája.

A városigazgatás nem más, mint a városok köz-
igazgatása, vagyis valamely város területén a végrehaj-
tó hatalomnak az arra hivatott szervek általi
konkrét megvalósítása.

Az állam ezen végrehajtó hatalmat helyható-
sági, önkormányzati szervek által gyakorolja.

Azon sokágu tevékenység, melyek ezen átruhá-
zott végrehajtó hatalom gyakorlása igényel, nagy-
számu szervek létesítését teszi szükségessé. Továbbá
az ügyek nagymennyisége és sokfélesége maga után
vonja azoknak megfelelő elosztását és külön szervekre
bízását. A városigazgatás helyessége az által lesz
biztosítva, ha azzal arravaló elemek bizatnak meg.
Ennélfogva a végrehajtó hatalom gyakorlási jogá-
nak egyesekre ruházása a helyes városigazgatás
szempontjából kiváló fontossággal bír.

A magyar községek autonómiaja az alkotmány
legerősebb biztosítéka, mert jöllehet a törvényható-
ságok az államhatalom folytonos felügyelete és ellen-
őrzése alatt állanak, a törvény korlátai között sza-
badon gyakorolják az önkormányzatot, az állami
közigazgatás közvetítését, továbbá közérdekű és
országos ügyekkel is foglalkoznak (1886. XXI. t.-c.
2. §.), a törvényhatóság saját területén (parciális)
jogalkotó hatalmat és végrehajtó hatalmat egyaránt
gyakorol: előbbit az által, hogy szabályrendeleteket
alkot, utóbbit azáltal, hogy belügyeiben önállóan
intézkedik, és az állami közigazgatást közvetíti.

A magyar városok a törvényhozásnak idevonat-
kozó rendelkezései szerint (1886. XXI. és XXII. t.-cz.)
két csoportba osztatnak u. m. törvényhatósági joggal
felruházott városok és rendezett tanácsu városok.
Városaink ezen két csoportja között közigazgatási
szervezet és hatáskör tekintetében lényeges külön-
ség van. Mig az első csoportba tartozó városok *való-
ságos törvényhatóságok*, addig a rendezett tanácsu
városok *községek*. Jöllehet hazánk rendezett tanácsu
városainak nagyrésze még ma is község jellegű, s
mintegy átmenetet képez a falu és a tulajdonképeni

város között, mégis vannak közöttük olyanok is,
melyek városias külsejük, fejlett kulturális és közgaz-
dasági jelentőségük folytán valóban a város elneve-
zésre tarthatnak igényt.

Ennélfogva törvényhozásunknak idevonatkozó
intézkedései jórészt elavultaknak tekinthetők és
mindinkább érezhetővé válik egy „*városi törvény-
nek*“ hiánya, mely városainknak új közigazgatási
organizációját teremtené meg s melynek megalko-
tása az illetékes tényezőket már régóta foglal-
koztatja.

E törvény előmunkálatai már meg is tétettek.
A városok nagy jelentőségéből folyó feladatait és a
városok által teljesített nagyszámu állami funkciókat
méltányolni, s ezért őket némileg rekompenzálni
kívánja a városok fejlesztéséről szóló 1912. évi
LVIII. t.-c.

Ezen törvény úgy a törvényhatósági joggal fel-
ruházott, mint a rendezett tanácsu városokat éven-
kint növekedő állami segélyben részesíti s célja első-
sorban a vidéki rendőrségek fejlesztése, mely a rendőr-
ség államosításának előmunkálata gyanánt tekin-
tendő. Egyszerűsíti a városi háztartások ügyeinek
intézését és rendezi a városi közigazgatási tisztviselők
illetményeit és szolgálati viszonyait.

Azon funkciók, melyeket a községek az állam
helyett teljesítenek, a következők: a) adóügyek,
b) katonaiügyek, c) mező-, tüzi- és közrendészet,
d) közegészségügy, e) cselédügyek, f) erdőrendészet,
g) községi bíráskodás, h) gyám- és gondnoksági ügyek,
i) kézbesítés, k) állategészségügy, l) kisajátítási
ügyek, m) mértékek, sulyok ellenőrzése, n) nép-
oktatás, o) népszámlálási ügy, p) szegényügy.

Az 1912. évi XVIII. t.-c-ben megállapított évi
államsegély ezen funkciók ellenszolgáltatását kívánja
nyújtani.

Törvényhozásunknak ezen és a közel jövőben
megvalósítandó ezirányu egyéb nagyjelentőségű in-
tézkedései városaink fellendítésére bizonyára jótékony
hatással lesznek.

A városigazgatás nagy terjedelme és sokfélesége
szükségessé teszi nagyszámu szervek létesítését s a
különböző ügyeknek különböző csoportokba osztását.

Azon szerveket, melyek a városigazgatást vég-
zik, két csoportba oszthatjuk, u. m.:

- a) hivatásszerű és
- b) társadalmi (önkormányzati) szervek.

Előbbiek hivatásszerűen gyakorolják a végrehajtó hatalmat, utóbbiak az állam által átruházott hatalom gyakorlásában önkormányzati joguknál fogva egyéb elfoglaltságaik mellett vesznek részt.

A magyar városok közigazgatási szervezetét az 1886. évi XXI. és XXII. t.-cikk állapítja meg, amaz a törvényhatóságokról, emez a községekről szól.

Eszerint a városigazgatás szervei:

a) a törvényhatósági joggal felruházott városokban:

1. a törvényhatósági közgyűlés,
2. a közigazgatási bizottság,
3. a városi tanács,
4. a polgármester,
5. a rendőrkapitányság,
6. az árvaszék;

b) rendezett tanácsú városokban:

1. a képviselőtestületi közgyűlés,
2. a városi tanács,
3. a polgármester,
4. a rendőrkapitányság.

A közgyűlés képviseli a törvényhatóságot, illetve a község egyetemét és gyakorolja a törvényhatósági, illetve községi önkormányzatot.

A közigazgatási bizottság az államkormány és a törvényhatóság közé helyezett intéző, ellenőrző és közvetítő szerv, melynek célja a közigazgatás egyöntetűségének biztosítása.

A városi tanács a törvényhatóságnak, illetve községnek, végrehajtó közege, mely a határozatokat megvalósítja, a „lehetőséget valósággá, tényévé változtatja“. A polgármester a törvényhatóság, illetve község első tisztviselője és képviselője, kinek a törvény (1886. XXI. t.-c. 73. §.) önálló hatáskört biztosít. A rendőrkapitányság az állam és helyi rendőrség közege, melynek feladata a város területén a rendészet gyakorlása. Az árvaszék az árva- és gyámügyi teendők ellátására hivatott szerv.

A törvényhatóság élén a főispán áll, ki a kormánynak bizalmi embere, ellenőre a törvényhatósági igazgatásnak és abba irányítóan befoly.

A városigazgatás legfontosabb szerve a város közönségének egyetemét képviselő bizottsági közgyűlés, s így a városigazgatás helyessége elsősorban a közgyűlés működésétől függ. A közgyűlés tagjainak száma és választásának módja a törvényben van megállapítva, de a város vezetőségének kiváló figyelemmel kell lennie, hogy a bizottság lehetőleg arra való elemekből állítsassék össze.

Valamint az egészséges parlamenti életnek előfeltétele a pártok keletkezése, hasonlóképpen a „városok parlamentjében“ is pártok keletkezése kívánatos. A várospolitikában pártok alatt azon társadalmi csoportokat értjük, melyek a közelebbi városi cé-

lokra, s azok kiviteli módjára nézve közös felfogást tanusítanak és egyirányú működést fejtenek ki.

Pártok létezése egymásnak kölcsönös ellenőrzése s az egyetemes jónak (itt a város érdekének) minél tökéletesebb megvalósítása céljából felette óhajtható. A városi pártok létjogosultságának első feltétele az országos politikától való tartózkodás és kizárólag várospolitikai kérdéseknek a város érdekében leendő helyes megoldására törekvés.

A városi pártoknál is konzervatív és liberális irányzatokat találunk. A különböző pártok céljaik megvalósítására különböző utakon haladhatnak, de a végcél csak egy lehet, a lakosság jólétének előmozdítása és a város érdekének szem előtt tartása.

Az a bizottsági tag, aki nem ilyen szempontokból cselekszik, tartozék bármelyik párthoz, nem méltó azon helyre, hova vagyoni állása, vagy választóinak bizalma állította.

A lakosság egyetemének magasabb célokat szolgáló s önzetlen tagokból álló képviselőlete s helyes városi igazgatás legtokéletesebb garanciája.

A községi önkormányzati hatáskörnek egyik legfontosabb teendője a tisztviselők választása. A városi tisztikar a következő tagokból áll: polgármester, polgármesterhelyettes, tanácsnok, főjegyző, rendőrfőkapitány, főügyész, főmérnök, főszámvevő, árvaszéki elnök és ülnökök, főorvos, orvosok, rendőrkapitányok, aljegyzők, ügyész, mérnökök, erdőmester, főlevéltárnok, főszámvevő helyettes, főpénztárnok, alügyész, levéltárnok, erdőtisztek, állatorvosok, közgyám, számvevők, pénztárnokok, ellenőrök, közigazgatási fogalmazók, rendőrfogalmazók.

Kezelő személyzet: irodaigazgató, iktató, kiadó, irattárnok, irodatiszt, nyilvántartó, végrehajtó, irnok.

A tisztikarnak részint törvény által rendelt, részint szabályrendelet által létesített szakszervezetek segítségével működnek.

Törvényhatóságok, illetve községek szervezetüket u. n. szervezési szabályrendeletekben állapítják meg, melyek kormányhatóságilag jóváhagyandók.

A városi tanács tagjai: a polgármester (mint elnök), főjegyző, tanácsnokok, főügyész és rendőrfőkapitány.

A városi tanács hatáskörébe utalt ügyek azok különféleségére és a munka arányos felosztására tekintettel *ügyosztályokba* soroztatnak.

Budapest székesfőváros új szervezési szabályzatában (a régi 10 helyett) 16 tanácsú ügyosztály állítottatott fel, u. m.:

1. Elnöki ügyosztály.
2. Ut-és csatornázásépítési ügyosztály.
3. Városi építési ügyosztály.
4. Katonai és illetőségi ügyosztály.
5. Közlekedési ügyosztály.
6. Pénzügyi ügyosztály.
7. Közoktatási ügyosztály.
8. Közélelmezési ügyosztály.
9. Közjótékonyági ügyosztály.

10. Közegészségi ügyosztály.
11. Közjogi és anyakönyvi ügyosztály.
12. Vizvezetési és világítási ügyosztály.
13. Építkezési ügyosztály.
14. Szociálpolitikai és közművelődési ügyosztály.
15. Közgazdasági ügyosztály.
16. Városgazdasági ügyosztály.

Vidéki városaink az ügyszámlához képest, — szabályrendeleti uton — állapítják meg az ügyosztályok számát. Kivánatos dolog, hogy az ügyosztályok oly főnökök által vezettessenek, kik az illető közigazgatási szak iránt hajlamot és különös hivatottságot éreznek. A minősítési törvényben (1883. I. t.-c.) megkivánt képesítésen kívül szaktudás, gyakorlati érzék és helyes irányítási képesség azok a feltételek, melyekkel egy ügyosztályt vezető főnöknek rendelkeznie kell. Külföldi országokban már megvalósított, nálunk még csak a kísérlet stádiumában levő közigazgatási továbbképző tanfolyamok és szakvizsgák ezen célt vannak hivatva szolgálni.

A városi tanácsnak és az egyes ügyosztályoknak szakközegei:

- a) jogi kérdésekben: a tiszti ügyészség;
- b) pénzügyi kérdésekben: a számvevőség;
- c) műszaki kérdésekben: a mérnöki hivatal;
- d) egészségügyi kérdésekben: a tiszti főorvosi hivatal;
- e) erdészeti kérdésekben: az erdőmesteri hivatal.

A statisztikai adatok gyűjtése, ahol külön városi statisztikai hivatal nincs, valamelyik ügyosztály (rendesen az adóügyosztály) feladat körébe tartozik. A statisztikai adatgyűjtés nagyjelentőségénél fogva azonban felette kívánatos a városi statisztikai hivatalok felállítása. A reális fejlődés és a minden irányu haladás ellenőrzésének legbiztosabb eszköze, s a városok gazdasági erejének összemérésére a legalkalmasabb módszer a statisztika.

Nagyjelentőségű és a maga nemében páratlan munka e téren „A Magyar városok Statisztikai Évkönyve“, melyet a nagytudományu dr. Thirring Gusztáv, a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója állított egybe, amely a legbuzgóbb adatgyűjtések alapján igyekszik a magyar városok hü képét nyújtani.

Szólanunk kell még e fejezetben a városok egyesületi szervezkedéséről.

Városaink a legujabb időkig mint teljesen önálló egyedek léteztek, sem a fővárossal, sem egymással semminemű szerves összeköttetésben nem voltak. A köteles hivatalos érintkezéstől eltekintve városaink között semmiféle együttműködést a legujabb időkig nem találunk. Az utóbbi években merült fel az egyesülés eszméje, mely a magyar városok országos kongresszusának szervezetében vált valóra és lett a magyar városoknak egyetemes képviselőjévé.

Az egyesülésben levő erőnél fogva a városok kongresszusa a városok közös érdekeinek és a városok között szükséges összhangnak bizonyára hathatós előmozdítója leend.

(Folyt. köv.)

Mirek.

— **Gyógyszertárok adományozása.** A belügyminiszter városunkban három új gyógyszertárat engedélyezett és pedig; Sztankai Abának az Atilla-téren, Szendrei Bélának a Márton Kálmán-telepen és Mandel Józsefnek a Ferenc József-ut és Vénkert között.

— **A színészeknek.** A városi Tanács a debreczeni szintársulat segélyezésére 2000 koronát utalt ki.

— **A tanyai iskolák vizsgálata.** A debreczeni tanyai áll. elemi iskolák vizsgálatainak sorrendje a következő:

Junius 15. Ohát és Oháttelekháza; vizsgálati kiküldött Koncz Ákos gondn. előadó, a ref. egyház részéről Boér Károly s. lelkész.

Junius 16. Hegyes és Elep; kiküldöttek ugyanazok.

Junius 17. Ebes; kiküldöttek ugyanazok

Junius 17. Ondód; I. kiküldött Szilágyi Bálint, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 18. Fancsika és Nagycsere; kiküldött Péterffy József igazgató, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 19. Ondód; II. kiküldött Horváth János, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 20. Macs; kiküldött Koncz Ákos, ref. egyház részéről Boér Károly.

Junius 21. Szepes; kiküldött Kenyeres Károly, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 21. Bánk; kiküldött Péterffy József, ref. egyház részéről Kovács János.

Junius 21. Haláp; kiküldött Koncz Ákos, ref. egyház részéről Boér Károly.

Junius 21. Kösülyszeg; kiküldött Horváth János és Kertész Imre, ref. egyház részéről Dávid Mihály.

A vizsgálatok alkalmával a városi tanács határozatából a jó magaviseletű és szorgalmas tanulók jutalomkönyveket kápnak.

— **Debreczen szabad királyi város polgármesterétől.** 1863—1913. eln. sz. A kir. belügyminiszteri 136,000—1912. sz. a. kelt rendelet alapján közhirrre teszem, hogy az „Esti Ujság“, „Pesti Tükör“ és „Pesti Hirlap“ című politikai napilapoknak Debreczen szab. kir. város területén 1913. évi augusztus hó 14-ig, a „Debreczeni Ujság“ című politikai napilapnak 1913. július 12-ig és a „Debreczeni Hirlap“ című hetilapnak pedig 1913. évi június hó 15-ig való elárusításához engedélyt adtam. Debreczen, 1913. évi május hó 13-án. Kovács József, polgármester.

Körözések.

8742—1913. k. Kiskoru Kurdi János illetőségének megállapítása vált szükségessé, melynek megállapításához nevezett természetes atyját Kálkapolnán született 50 éves, 1912. évben Nyirbátorban tartózkodott, napszamos Sikuti Istvánt kell kihallgatnom. Miután nevezett ismeretlen helyre távozott Sikuti Istvánt megkörözöm azzal, miszerint kérem a hatóságokat, hogy a nevezettet feltalálása esetén természetes fia anyjának Kurdi Zsófiának illetőségére vonatkozólag kihallgatni s az arról felvett jegyzőkönyvet hozzám megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Nyiregyháza, 1913 május hó 28-án.

Alispán.

5619—1913. al. Ujpesten Poláncz Ágotától, 1894 szeptember 8-án házasságon kívül született Poláncz Teréz Élvira vándor komédiásnő körözését azzal rendelem el, hogy feltalálása esetén illetőségi viszonyaira nézve tüzetesen kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv Csanádvármegye alispáni hivatalának közvetlenül megküldendő,

Makó, 1913. évi május 30.

Alispán.

10,041—1913 k. Weisz Ignác és Czinner Rózától 1891. év április hó 15-én Nyirbogdányban született Weisz Herman illetősége lévén megállapítandó, utóbbi kihallgatása vált szükségessé. Miután Weisz Herman, sem annak szülei beható nyomozás után sem voltak feltalálhatók, Weisz Hermant ez uton megkörözöm és kérem a hatóságokat, hogy nevezettet feltalálása esetén illetőségére vonatkozólag részletesen kihallgatni s arról felvett jegyzőkönyvet hozzám juttatni sziveskedjék. Nemleges értesítések mellőzését kérem.

Nyiregyháza, 1913 május hó 28-án.

Alispán.

296,879—1913. Temesváron (Mehála) községben 1873. évben született, állandó lakása nem biró Bozsiok Dömötör szülei: Mihály és Olaszku Katalin napszamos illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk beküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 ápr. 29-én.

Főjegyző

8608—1913.

Mirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a városi gyámpénztár 1912. évi számadása elkészülvén, az mellékleteivel együtt az 1913. évi június hó 10-től kezdődőleg 15 napi közszemlére a városi számvevőségnél (Városház, I. emelet, 9. számú ajtó) kitétetett s azok ott az érdeklődők által megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1913. évi június hó 10-én tartott üléséből.

A városi Tanács.

Pályázati hirdetmény.

A városi Tanács katonai és illetőségi ügyosztálya értesíti a szülőket és gyámokat, hogy a cs. és kir. közöshadseregbeli hadapródiskolában az 1913—14. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek.

Pályázati véghatáridő július hó 12.

A vonatkozó hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház, emelet, 19. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Pályázati hirdetmény.

A városi Tanács katonai és illetőségi ügyosztálya értesíti a szülőket és gyámokat, hogy a m. kir. honvéd hadapródiskolában az 1913—14. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek.

Pályázati véghatáridő július hó 10.

A vonatkozó hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház, emelet, 19. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen sz. kir. város
könyvnyomda-vállalata
Debreczen, városház épület.

~~~~~

**Készít mindenféle nyomdai munkákat
a legegyszerűbbtől a legdíszesebb
kivitelig, jutányos árak mellett.**

